

azért, hogy ennek az igazi minőségi munkának teremtsük meg a lehetőségeit a zord idők utánra.

Mindez látszólag ellentétben áll azzal, amit az ifjúságnak mondtunk: »Tartsd magad!« Mindez úgy látszik, felmenti az ifjúságot, mely hajlamos arra, hogy kompromisszumokat kössön. Nem! Az ifjúság vétkezik, ha a világgal, az érvényesüléssel, az üzlettel, egyéni boldogulásával, a politikával egyezséget köt. Vékteznek, ha lemond a minőségről, ha lemond arról, hogy a magyarság mélységeibe elmerüljön, hogy olvasson, tanuljon, hogy kitarson a szellem mellett. De engednie kell az idők kívánságának, — mindig fájt szívvel ugyan, de át kell adnia munkájától a magyar mozgalomnak. A magyarság megszervezésének — értjük? és nem a hivatalnak, a politikának, egyéni érvényesülésnek. S e mellett is tovább kell dolgoznia, éjszaka, vagy szabad ötpercekben — olvasni, zenét hallgatni, hogy megőrizze emberségét és magyarságát. Nem szabad elfásulnia, közömbössé válnia. Nem lehet, hogy a mozgalom öncéllá váljék s csak iatékoságának kielégítését szolgálja. A mozgalom szükséges rossz, de hozzá kell látni.

Mindebből tehát mi következik?

A legifjabb nemzedéknek kell, hogy önbizalma legyen. Hinnie kell saját képességeiben, képzettségében, az összetartás erejében, a szervezés eredményében, legfőképpen pedig eszményeiben: az örök magyarságban és az örök emberi szellemben. De az önbizalomnak nem szabad önhiltséggé fejlődnie, a reménykedésből sem lehet túlzott derültség. Nehéz időkre kell elkészülnünk. Vigyáznunk kell, hogy a jól induló pályák ne jutassák az ifjúságot Polykrates sorsára. Számolni kell az egyes sorsokra és az országra váró nehézségekkel. Vigyáznunk kell, mert elrohant lelkek nem tudnak megbirkózni a viharokkal. A háború után hatalmas építő munka vár ránk. Ehhez műveltséget és szaktudást gyűjteni, erőket tartalékolni és szervezeteket létesíteni.

Következik ebből az eddignél nagyobb felelősségérzés szükségessége. Ez a felelősségérzés eddig is sokakban megvolt, most azonban irányítsa mindenki cselekvését. Felelősségérzés elsősorban nem a tanulmány, az állás és a család, de a magyarság és a nép felé. (Ez persze a magánélet körében sem jelenthet könnyelműséget, vagy éppen felelőtleniséget.) A felelősségérzés kell, hogy szervezkedésre kényszerítse a fiatalságot. Vannak népek, melyek számára a szervezetbe tömörülés életszükséglet. Ha mi már nem is vagyunk ilyenek: a kényszerítés, az élet feltétele szorítson rá bennünket arra, hogy összeálljunk. Szükséges ehhez, hogy sok mindenről lemondjunk. Lemondjunk önállóságunk egy részéről, az önálló útkeresés örömeiről és kellemes veszélyeiről. (Nem az önálló gondolkodásról és véleményalkotásról: erről értelmi ember soha le nem mondhat.) Meg kell szoknunk a fegyelmet, s ennek legnehezebb formájára, az önfegyelmre kell szoktatnunk magunkat. A mai magyar fiatalság legjobbjaiból éppen ez a tulajdonság hiányzott leginkább. Esetleg azt is el kell viselnünk, hogy kisebb műveltségű, kevésbé tájékozott bajtársainknak is alávetessük magunkat, zokszó nélkül, ha a cselekvés ideje elérkezik.

A legjobbak, a szellem emberei nyerjék meg maguknak és általuk képviselt gondolatnak azokat, akik gyakorlatibb emberek, jobb szervezők, szuggesztívabb egyéniségek és ő rajtuk keresztül tegyék a szellemet mozgalommá.

Ez az egyetlen lehetőség arra, hogy megmentsek ezt a szellemet, amit most semmi elefántcsonttorony meg nem véd. A szellemembereknek be kell látniok, hogy a kevésbé művelt elemek is jelenthetnek olyan értéket, mint ők (még a szellem megmaradása szempontjából is!), különösen a közösség és a szellem kapcsolatának terén. (Már pedig ez mégiscsak döntő kérdés! Mert csak akkor hat a szellem, ha vannak hordozói.)

A szellemért és magyarságért folytatott szervezésben két veszélyre előre kell figyelni. Az egyik: vigyáznunk, ne csak kereteket létesítsünk, ne csak csoportokat szervezzünk. Ha nevelőmunkánk már nem is lehet annyira mélyenható, hogy minden ember egyéniségét lemérje a gondolat súlyával és esetleg döntő módon alakítsa jelle-

mét, akkor is egyénekenként kell foglalkoznunk a tömeggel s az ifjúság kevésbé értékes elemeit is egyénekenként kell magunk mellett hódítanunk. Igaz ugyan, hogy ezzel a közeposztályi tiatalság jó része használhatatlan lesz számunkra, de értelmiségi szervezés még akkor sem állhat tömegek tereléséből, ha a tömeg kevésbé értékes elemeit ezuttal a legjobbak igazi magyar célok szolgálatára szervezzük meg.

A másik veszély pedig az, hogy túlságosan nagy programot akarunk megvalósítani. Ne akarjunk döntő módon beleszólni a magyar élet irányításába, még akkor se, ha szervezőmunkánk tökéletesen sikerül. Értjük be kevesebbel is, s eleinte kisebb célok megvalósításán próbáljuk ki erőnket s könnyebb sikerek örömeivel fogjuk be még jobban a megszerveztetteket. Inkább végezzünk eleinte kevesebbet, de fokozzuk a munkát, mintsem hogy visszaesés mulatkozzék, mint például az elmúlt fél évben a

Szegedi Egyetemi Ifjúság munkájában. Az idő ugyan nem sok, talán lesz annyi, hogy lassú fokozással érzük el a legnagyobb cél eléréséhez szükséges teljesítőképességet. S vigyáznunk arra, hogy az eredmények s az elismerés ne lohassa tetterünket. A Szegedi vezetői ijedten tapasztalják, hogy amióta a szegedi egységszervezet mindenütt elismerik és sehonnai sem támadják: a tagok elszántsága csökken.

Hisszük, hogy ezekkel a fejlettségekkel a magyar értelmiségi ifjúság nagyjában egyetért. Ezt bizonyítani látszik a diákszervezet hatalmas megerősödése, az egységre való törekvés, s az a nagy elmélyülés, mely komolyabb s határozottabbá teszi az egyesület munkáját. Ha nem is szabad túlbecsülnünk az egyetemi ifjúság szervezkedését, higgyük, hogy ez a munka nem lesz hiábavaló.

Kristó Nagy István

Evtizedek óta...

Sokan, akik az egyetemi és főiskolai ifjúság egységesítésének mostani kísérletét, a KMDSz, a SzEI, a DEI, és legújában a PEI, a kolozsvári, szegedi, debreceni és pécsi egységszervezetek munkáját bírálják azzal a lekicsinylő mondattal akarnak munkánk elébe vágni, hogy az ifjúság nagy tömegei nem akarják az egységet. Azoknak álljon itt dr. Greguss Pál, egyetemünk egyik kiváló professzorának a Tanáregyesületi Közlöny 1939 márciusi számában az akkori főiskolai egységszervezetről írt cikkéből néhány idézet.

A POLGÁRI ISKOLAI TANÁRJELÖLTEK BAJTÁRSI EGYESÜLETE.

Ez a szép és sokszor óhajtott cím az utóbbi esztendőben ismét főiskolai életünk érdeklődésének a középpontjába került.

A főiskolai ifjúság az elmúlt tanév végén ismét szervezkedett, hogy egységes tábortba tömörüljön. Az ifjúság a tanári kar engedélye alapján és néhány főiskolai tanár jelenlétében a múlt év áprilisában titkos szavazással mintegy 95 százalékban az egységes szervezet mellett nyilatkozott meg. A tanári karból többen, köztük magam is szívesen láttuk az ifjúságnak ezt a lelkes megmozdulását. (Jelvényük egyelőre a nemzeti színű karszalag volt.) Azonban a láthatatlan kezek, mint mindig, most is kitűnően működték, mert az egységes egyesület mégsem alakulhatott meg.

Az új iskolai évben azonban az ifjúságban még mindig a régi nemes láng lobogott. Hiába zárták be úgy a Botond, mint az Integra helyiségeit, hiába jött az októberi hűvös és esős idő, a helyiségekből kizárt gerinces ifjúság sapka nélkül vagy hajdonfővel továbbra is kitarított az egységes polgári iskolai gondolat mellett. Kitarított már csak azért is, mert tudta, hogy a főiskolai Szervezeti Szabályzat 105. § szerint: »A főiskolai hallgatók önmaguk készítette, de a választás- és közoktatásügyi minisztertől jóváhagyott alapszabályok szerint szabadon alakíthatnak közművelődési jótékonyági vagy egyéb társadalmi célokra egyesületeket.

Később megnyíltak ugyan a Botond és az Integra helyiségeinek ajtói, de csak azok számára, akik »megtértek«, ellenben kiutasították a saját intézetükben azokat a polgári iskolai tanárjelölt kollégákat, akik továbbra is az egységes polgári iskolai gondolat hívei maradtak. Hiába kínáltak azonban egyeseknek ingyen mozi- és színházjegyeket, továbbra is megmaradtak az egységes polgári iskolai gondolat mellett.

Az alábbi Nyilatkozatot közzétettük:

»Alulírottak kijelentjük, hogy a polgári iskolai tanárjelöltek, illetve tanárok egyetemes érdekeit képviselő keresztény, nemzeti alapon álló, kizárólag a Polgári Iskolai Tanárképző Főiskolára kiterjedő bajtársi egyesület megalakulását szükségesnek tartjuk és megvalósítására törekszünk.

Erre a felhívásra egyetlen egy nap alatt mintegy 190 főiskolai hallgató jelentkezett, tehát jóval több, mint amennyi hallgatója jelenleg is a Botondnak és az Integrának együttvéve van.

De nézzük csak hogyan látja a helyzetet maga az ifjúság? Többször volt alkalom velük erről a kérdésről beszélni. Felfogásukat talán az alábbiakban foglalhatnám össze.

Mindig fokélesebb, társadalmi életforma felé haladunk. És ez a tökéletesebb társadalmi életforma a jól rendezett, helyesen tagolt társadalom egységét jelenti. A társadalom akkor kap jó és egészséges rendet, ha minden életcél, minden érdekcsoport megfelelő szervezettel bír és minden szervezet jól megszervezett hatáskört kap. Csakis a közös hivatás, a közös életcél, a sorsközösség az, amely embereket összefűzhet és csak ez lehet az az alap, mely szerint még a társadalom egészséges differenciálódása megengedhető.

Hasonlóan áll ez a főiskolai hallgatók társadalmában is. Főiskolánk hallgatói mindannyian közös életcél tüzték mi magunknak, érdekeik majd minden pontban találkoznak. Sorsuk a főiskolai évek alatt s majdan az életben is közös. Mégis nemesak hogy szerveztelenek, hanem károsan vannak tagolva. Mi magunk sem hisszük — amint mondták —, hogy valaki szervezetségnek, vagy egészséges differenciáltságnak tartaná azt a helyzetet, hogy a főiskola ifjúsága Turul-Emericana alapon két csoportra van osztva. Soha a főiskolai ifjúságnak semmi haszna abból nem volt, hogy a Turul, vagy az Emericana tagjai voltak. Ez volt az általános vélemény.

Az egyesítést egyik egyesület keretében sem lehetett végrehajtani, az évtizedes ellentét miatt. Az elgondolás helyességét és szükségességét mi sem bizonyítja jobban, hogy egy jó hónap leforgása alatt és még egy »átaludt« húsvéti zúnet után is, április 25-én a főiskolai hallgatók 95 százaléka a tanári kar ellenőrzése mellett egy új egységes főiskolai egyesület felállítását kérte.

— Mindenekelőtt — hangoztatták — a mi jövőnk egységes egyesületünkben a keresztény, magyar szellemű, vas, katonai fegyelmel rendelkező ifjúságot óhajtunk tömöríteni és nevelni. Nem elégszünk meg a gyűlésező, reprezentatív ifjúsággal, mert a

magyar nemzetnek és a polgári iskolai tanárságnak dolgozó, önfeláldozó munkás ifjúságra van szüksége. Az akarjuk, hogy a főiskolán minden hallgató olyan öntudatra tegyen szert, amely büszkén és lelkesen irányítja azt a munkakedvet, amelyet tanári hivatásunk kell, hogy belőlünk kiváltszon. Azt szeretnők, ha minden tanárjelölt emberi és nemzeti kötelességnek tekintené választott élethivatását. Hogy ezt elérjük, mindenekelőtt a Tanáregyesülettel való szorosabb kapcsolatot óhajtjuk megteremteni. Hivatásunkra való méltó előkészülés első sorban a szaktudásban való minél nagyobb fokú jártasságot kívánja meg, ugyancsak a korszerű szociális, nemzeti és nemzetvédelmi problémák megismerését is, mert csak az ilyen irányban képzett tanárok lehetnek igazán nemzetnevelők. Ennek érdekében elsősorban a mi professzoraink segítségét szeretnők megvenni. Szakosztályokat óhajtunk létesíteni, amelyek mind határozott szervezettel, feladattal és gyakorlattal rendelkeznek. Az előbb említett cél érdekében szakosztályainkon belül a szemináriumi munkásságot is ki akarjuk szélesíteni.

A főiskolai élet megkönnyítésére szeretnők megszervezni a hallgatók szociális szempontból való nyilvántartását, a Szociális Bizottság felállításával, a segélyezés kiszélesítését, kereseti lehetőségek megszerzését, melynek vezetője és irányítója egy főiskolai tanár lenne, egyik támogatója pedig a Tanáregyesület, amely már eddig is számos jelét adta áldozatos érdeklődésének.

A bajtársias érzés elősegítésére, a főiskolai élet megszépítésére, szervezett társaséletet is akarunk élni.

Ezekkel a kívánásokkal kapcsolatosan a hallgatók néhány példára is hivatkoztak, amelyek élénken megvilágítják, mit is jelent egy szervezett egységes egyesület. Hivatkoztak a soproni szabadcsapatos műegyetemi hallgatók Ifjúsági Körére, valamint a budapesti műegyetemi hallgatók Hungária Bajtársi Szövetségére is.

Glattfelder esanádi püspök úr mondotta a napokban: »Nincs sem jog, sem ok, hogy ennek az országnak népi egységét megbontsák.« Ugyanezt vallom én is a főiskolai ifjúsággal kapcsolatban.

Szeged.

Dr. Greguss Pál.

Az akkor még főiskolai tanár, ma egyetemi professzor cikkem eléggé bizonyítja, hogy az ifjúság 1939-ben, és azelőtt is évtizedek óta a magyar főiskolai és egyetemi ifjúság egységét tartja legfontosabb feladatának.

Az egységszervezetet két éve Kolozsvárt és Szegeden újra feléledt és mostmár a Turul ifjúságával együtt vállalta az országos egység megteremtését. A vidék egyetemeinek a magyar egyetemi és főiskolai ifjúsága várja a napot, hogy üdvözölhesse a budapesti egységszervezeteket.